

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 20. září 2017 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Navrátilové a soudců JUDr. Evy Rejchrtové a JUDr. Radka Hartmanna odvolání obžalovaného Mgr. M. V. a zúčastněných osob JUDr. Ing. L. K., insolvenční správkyňe insolvenčního dlužníka Mgr. M. V., a Ing. J. J. podaná proti rozsudku Městského soudu v Praze z 27. září 2016 č. j. 4 T 6/2015 - 7064 a rozhodl takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d), odst. 2 tr. řádu se napadený rozsudek **zrušuje** ve výroku o trestu, ve výroku o zabrání jiné majetkové hodnoty a ve výroku o zabrání náhradní hodnoty.

Podle § 259 odst. 3 tr. řádu se znovu rozhoduje tak, že obžalovaný Mgr. M. V. se při nezměněném výroku o vině zvláště závažným zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku

odsuzuje

podle § 206 odst. 5 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání **8 (osmi) let**.

Podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku se obžalovaný pro výkon trestu zařazuje do věznice s ostrahou.

Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku se obžalovanému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu advokacie v trvání **10 (deseti) let**.

Podle § 259 odst. 1 tr. řádu se věc v části výroku o zabrání majetkové hodnoty označené v napadeném rozsudku bodem 2) **vrací** Městskému soudu v Praze, aby návrh státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze na zabrání jiné majetkové hodnoty projednal ve veřejném zasedání.

Odůvodnění

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný Mgr. M. V. (*dále i jen „obžalovaný“*) uznán vinným zvláště závažným zločinem zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku a odsouzen podle § 206 odst. 5 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání osmi let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku byl obžalovanému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce advokáta a v zákazu výkonu povolání spojených s hmotnou odpovědností na dobu 10 let. Podle § 70 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku byl obžalovanému uložen trest propadnutí věci, konkrétně notebooku Macbook Air a tabletu Apple iPad3. Podle § 99 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku bylo obžalovanému uloženo ochranné léčení protitoxikomanické formou ambulantní. Podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku byly zabráný jiné majetkové hodnoty zajištěné dle § 79e odst. 1 tr. řádu ve znění účinném v době rozhodnutí a náhradní hodnota zajištěná dle § 79f k § 79d odst. 1 tr. řádu ve znění účinném v době rozhodnutí. Podle § 228 odst. 1, § 229 odst. 2 a § 229 odst. 1 tr. řádu bylo současně rozhodnuto o náhradě škody.

Označeného zločinu se obžalovaný měl podle zjištění soudu prvního stupně dopustit tak, že jako advokát, ev. č. ČAK 12154, poskytující podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů a na základě Smlouvy o poskytování právních služeb, uzavřené dne 1. ledna 2011 mezi ním a společností Reality 21, s.r.o., IČ 26130742, se sídlem Na Poříčí 1071/17, Praha 1, právní služby spočívající mimo jiné v zajišťování advokátní úschovy, jejímž principem je dočasné opatrování svěřených finančních prostředků bez možnosti svévolné dispozice s nimi, a uzavíral v Praze, v období od 19. ledna 2010 do 29. srpna 2012, se soukromými klienty nebo s klienty realitní kanceláře Reality 21, s.r.o., dohody o úschově finančních prostředků a listin, na jejichž základě mu byly na úschovné účty č. 2105790255/2700 a č. 2105762756/2700 vedené u UniCredit Bank Czech republik, a. s., a č. 43-2090800237/0100 vedený u Komerční banky, a. s., skládány finanční prostředky, které byl povinen po prokázání splnění smluvních podmínek vyplácet oprávněným osobám, což však činil pouze částečně nebo vůbec, a finanční prostředky složené na úschovných účtech použil pro svoji vlastní potřebu, eventuálně pro výplatu jiných úschov, takže ke dni 13. září 2012 činily zůstatky na účtech vedených u UniCreditBank Czech Republic, a.s., 131,64 Kč a 124,81 Kč, přičemž takový postup byl v rozporu jak s povinnostmi advokáta vyplývajícími ze zákona o advokacii, tak s ustanovením čl. I uzavíraných dohod o úschově, kde je stanoveno, že advokát není oprávněn s deponovanými finančními prostředky svévolně nakládat, ručit jimi ani je půjčovat, a tímto svým jednáním způsobil poškozeným vyjmenovaným ve výroku rozsudku škodu v celkové výši 65.068.749 Kč.

Proti tomuto rozsudku podali odvolání obžalovaný Mgr. M. V. a JUDr. Ing. L. K., správkyně konkurzní podstaty obžalovaného, a Ing. J. J., kteří shodně tvrdí, že v tomto řízení mají postavení zúčastněné osoby.

Obžalovaný Mgr. M. V. podal odvolání toliko do výroku o trestu a odůvodnil je jak sám, tak prostřednictvím svého obhájce. Nesouhlasí s úvahami soudu I. stupně vedoucími k výši uloženého trestu odnětí svobody. Soud podle jeho mínění zcela pomíjí a bagatelizuje závěry znaleckých posudků, které byly v této věci vypracovány, a to zejména znalců přibraných obhajobou. Podle jeho názoru sami znalci přibraní v přípravném řízení uvedli, že při vypracování posudku měli nedostatek informací; přesto soud bere jejich posudek jako správný a nezvratný. Znalci přibraní obhajobou, kteří dospěli k závěru, že je na místě užít ustanovení § 27 tr. zákoníku, naopak provedli velmi podrobné vyšetření, vyslechli řadu lidí a opatřili si předchozí zdravotnickou dokumentaci. Znalci pověřeni vypracováním revizního

znaleckého posudku podle mínění odvolatele provedl vyšetření pouze krátké, svá zjištění odůvodnil jen povrchně a nekonkrétně, a zcela pominuli, že znalec PhDr. P. se otázkou gamblerství zabýval velmi dlouhou dobu a vypracoval řadu publikací týkajících se právě této poruchy. Rovněž tak neurologická diagnóza MMSE23 (incipientní demence) byla revizním posudkem odmítnuta bez ohledu na to, po jak dlouhém a podrobném vyšetření byla znalci přibránými obhajobou stanovena, a aniž by toto odmítnutí bylo vysvětleno. Je proto názoru, že revizní posudek se nevypořádal s rozporů v původních posudcích a k podání posudku měl být přibrán podle § 110 tr. řádu znalecký ústav. Jemu uložený trest považuje za nepřiměřeně vysoký i vzhledem k tomu, že v současné době pracuje a dle svých možností a schopností se snaží poškozeným škodu nahradit prostřednictvím konkurzní správkyně.

V samostatně vypracovaném doplňku odvolání obžalovaný shora uvedené výtky zopakoval s uvedením podrobností. Uvedl, že veškeré osobní pohovory se znalci přibránými orgány činnými v trestním řízení trvaly vždy pouze v rádech minut (vyjma MUDr. K., kde proběhl osobní pohovor nadvakrát v celkové délce asi 2,5 hodiny), a to i přes přímou žádost odvolatele, aby mohl sdělit další nové a podstatné skutečnosti. Prvý znalecký posudek navíc dle jeho názoru obsahuje i pouhé domněnky a bezdůvodně neověřené skutečnosti, např. zcela zavádějící tvrzení na straně 10 znaleckého posudku, kde znalci vycházejí z protokolu o výpovědi obviněného z 18. dubna 2013, aniž berou na vědomí, že při výslechu měl k dispozici listinné podklady jednotlivých úschov. V případě revizního posudku dokumentuje na údajném vyjádření MUDr. T. (dle odvolatele měl na úvod vyšetření říci, že není potřeba zbytečných slov a dlouhých hovorů s pacientem, kolikrát zcela postačuje pouhý pohled na přicházejícího pacienta, třeba tak jako teď viděl obžalovaného ve dveřích a má jasno o správné diagnóze) povrchní přístup znalců. Pro ověření jím tvrzených skutečností ohledně hráčství navrhl provedení dalšího dokazování svědeckými výslechy Stanislavy Králové, bývalé zaměstnankyně sítě heren Azyl Game; P. P., zaměstnance sítě heren Casino Bonver; provozního sítě heren Azyl Game, jehož zná pouze pod křestním jménem P.; R. P., bývalého klienta advokátní kanceláře a současně jednatele a společníka firmy FLOST, s. r. o., a jeho bývalých přítelkyň, B. D. a M. Š., a to vždy za účelem prokázání, doložení a upřesnění okolností a skutečností, za kterých odvolatel s finančními prostředky a v jakých částkách nakládal. Za stejným účelem navrhl, aby došlo k předložení bankovních výpisů z účtů ze všech bankovních karet, kterých byl v období od roku 2009 až 2012 držitelem, podrobných výpisů výběrů z bankomatů a výběrů hotovosti přímo v provozovnách některých heren a kasin nebo z pobočky banky UniCreditBank v Praze 3-Flora. Z Vazební věznice Ruzyně, kam byl umístěn po zadržení, žádá předložení zdravotní dokumentace z doby nástupu do vazby a z evidence Vazební věznice Pankrác časy opuštění cely a návratu zpět k prokázání celkové doby vyšetření znalci. Naposledy žádá, aby soud zadal vypracování nových řádných revizních znaleckých posudků, a to znaleckým ústavem.

V posledním doplňku písemného odůvodnění odvolání obžalovaný shora uvedené podrobně rozvedl a k odvolání přiložil tři občanskoprávní žaloby podané jeho insolvenční správkyní, která rozporovala platby ve prospěch některých společností provozujících herny, následné vyjádření žalovaného a rozsudky soudu I. stupně. Svůj požadavek na doplnění dokazování rozšířil o návrh na svědecké výslechy všech zaměstnanců všech provozoven heren StarArena v Praze, zejména pobočky v Tylově ulici, všech zaměstnanců všech provozoven žluté sítě heren Tygr v Praze, všech zaměstnanců všech provozoven heren Bonver v Praze, zejména pobočky v ulici Husitská, všech zaměstnanců provozoven heren Merkur v Koněvově a Budějovické ulici v Praze, všech zaměstnanců provozoven heren Magic Planet v Koněvově a Budějovické ulici v Praze, všech zaměstnanců provozoven heren SportGame v Koněvově a Budějovické ulici v Praze a všech zaměstnanců sítě heren StarArena v Praze, zejména pobočky na Tylově náměstí, vždy za období od roku 2009 do roku 2012, včetně prověření věrnostních členských karet, výslech svědka M. N., výslech

svědka L. T., aby potvrdil, že odvolateli a jeho tehdejší přítelkyni hradil cestu do Dominikánské republiky, a agentky cestovní kanceláře zajišťující prodloužený víkend v Petrohradu, aby potvrdila, že tuto cestu financovala tehdejší přítelkyně obžalovaného a její rodiče jako dárek k jeho narozeninám. Svědek R. P., by nad rámec upřesnění okolností, za kterých odvolatel nakládal se zpronevěřenými finančními prostředky a v jakých částkách, měl soudu sdělit i jméno osoby, se kterou mu zprostředkoval schůzku ohledně žádosti o poskytnutí půjčky; svědecký výslech této osoby poté rovněž žádá.

Ve veřejném zasedání o odvolání obhájce obžalovaného upřesnil, že důkazní návrhy odvolatele směřují k řízení před soudem prvního stupně, neboť žádá, aby Vrchní soud v Praze k jeho odvolání napadený rozsudek zrušil ve smyslu ustanovení § 258 tr. řádu a podle § 259 tr. řádu věc vrátil soudu prvního stupně.

Insolvenční správce insolvenčního dlužníka Mgr. M. V., JUDr. Ing. L. K., podala odvolání do výroku, jímž se podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zabírají jiné majetkové hodnoty zajištěné dle § 79e odst. 1 tr. řádu: „členská práva a povinnosti spojené s užíváním družstevního bytu obchodní firmy včetně nároku věřitele Mgr. D. K., plynoucího ze smlouvy o zajišťovacím převodu členských práv a povinností v družstvu ze dne 27. 8. 2012, včetně nároku věřitele Mgr. D. K., plynoucího ze smlouvy o zajišťovacím převodu členských práv a povinností v družstvu ze dne 27. 8. 2012“, a do výroku, jímž se podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zabírá náhradní hodnota, zajištěná dle § 79f k § 79d odst. 1 tr. řádu, ve vlastnictví L. V.

JUDr. Ing. L. K. poukazuje na skutečnost, že Městský soud v Praze rozhodl jako soud insolvenční rozsudkem z 18. listopadu 2014 č. j. MSPH 178 ICM 3272/2013-43 o neúčinnosti dohod o převodu členských práv a povinností v Bytovém družstvu, spojených s právem nájmu bytových jednotek, a o neúčinnosti kupní smlouvy o převodu vlastnického práva k nebytovému prostoru, v bytovém domě č. p. zapsaném v katastrálním území, obec Praha, kterými mělo dojít k převodu vlastnických práv insolvenčního dlužníka Mgr. M. V. na jeho bratra L. V. Výroky o neúčinnosti těchto právních úkonů dlužníka potvrdil Vrchní soud v Praze rozsudkem z 5. listopadu 2015 č. j. 102 VSPH 44/2015-75. Podle ustanovení § 239 odst. 4 insolvenčního zákona náleží dlužníkovo plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůřcí žalobě vyhověno, další vylučovací žaloba není přípustná. V souladu s těmito pravomocnými výroky tedy zapsala uvedené majetkové hodnoty do majetkové podstaty dlužníka (obžalovaného) a mělo dojít k jejich zpeněžení v rámci insolvenčního řízení s tím, že výtěžek bude použit k uspokojení přihlášených věřitelů, tedy zejména osob majících v tomto trestním řízení postavení poškozených.

V tuto chvíli je jako insolvenční správce jedinou osobou, která je oprávněna tímto majetkem disponovat, tudíž i domáhat se v postavení zúčastněné osoby zrušení výroku o jejich zabrání, neboť tímto výrokem a přechodem vlastnického práva na stát by byla zcela zmařena její dlouhodobá snaha nashromáždit majetek dlužníka k alespoň částečnému uspokojení jeho věřitelů, tedy zejména osob poškozených jeho trestnou činností. Trestní zákoník v ustanovení § 38 odst. 3 přikazuje soudu přihlídnout při ukládání trestních sankcí k právem chráněným zájmům osob poškozených trestným činem. Pokud přichází v úvahu zabrání věcí, je proto podle ní třeba zvážit oprávněné zájmy poškozených a vypořádat se s vhodností zabrání z hlediska nároků poškozených na náhradu škody. Zabrat věc by tak mělo připadat v úvahu výlučně tehdy, pokud se tím nezhorší postavení poškozených. V tomto případě je však už nyní z průběhu insolvenčního řízení patrné, že nároky věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení obžalovaného Mgr. M. V. budou uspokojeny jen z několika málo procent. Napadenými výroky došlo ke zcela absurdní situaci, kdy majetkové

hodnoty, které obžalovaný Mgr. M. V. nabyt z finančních prostředků přijatých od poškozených klientů do advokátní úschovy, získá stát, namísto toho, aby byly zpeněženy v probíhající insolvenční řízení a výtěžek byl mezi poškozené poměrně rozdělen.

Insolvenční správkyně dále namítá, že soud prvního stupně porušil ustanovení o řízení předcházejícím vydání napadeného rozsudku, když s insolvenční správkyní vůbec jako se zúčastněnou osobou nejednal, nevyrozumíval ji o žádných úkonech a neumožnil jí uplatnit v řízení její procesní práva. Soud prvního stupně si přitom insolvenčního řízení vedeného vůči obžalovanému musel být vědom, neboť byl opakovaně žádán o souhlas se zpeněžením jednotlivých majetkových hodnot sepsaných v majetkové podstatě obžalovaného, které byly zároveň zajištěny v trestním řízení.

S ohledem na shora uvedené proto insolvenční správkyně navrhuje, aby odvolací soud napadené výroky o zabránění jiných majetkových hodnot (členská práva a povinnosti spojené s užíváním družstevních bytů obchodní firmy Bytové družstvo Zenklova 86, Praha 8) a náhradní hodnoty ve vlastnictví L. V. (nebytový prostor č. 639/13 v bytovém domě č. p. 639 v k. ú. Žižkov, obec Praha) zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Ing. J. J. podal odvolání do výroku, jímž došlo podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku k zabránění jiné majetkové hodnoty - členských práv a povinností spojených s užíváním družstevního bytu v Bytovém družstvu, Praha, se souvisejícím právem nájmu bytové jednotky, nacházející se podlaží domu, k jejímuž užívání je dle výroku napadeného rozsudku oprávněn L. V., včetně nároku věřitele Ing. J. J. plynoucího ze smlouvy z 29. srpna 2012, o zajišťovacím převodu členských práv a povinností v družstvu. Odvolatel nejdříve rekapituluje rozhodné skutečnosti předcházející zajištění majetkové hodnoty podle § 79e odst. 1 tr. řádu. Připomíná, že předmětná práva a povinnosti nabyt bratr obžalovaného, pan L. V., na základě dohody o převodu členských práv a povinností uzavřené s paní M. E.. Osoba obžalovaného tak dle něj při uzavření dohody o převodu práv a povinností v družstvu vůbec nefigurovala, a nelze proto dovodit, že by se jednalo o majetkovou hodnotu, která byla určena ke spáchání trestného činu, nebo byla k jeho spáchání užita, nebo je výnosem z trestné činnosti. Podle odvolatele obžalovaný figuroval pouze jako dlužník, jehož dluh byl zajištěn zajišťovacím převodem práva smlouvou z 29. srpna 2012. Je proto názoru, že v posuzovaném případě se jednalo o záměnu osob, tedy obžalovaného Mgr. M. V. a jeho bratra L. V.. Z toho důvodu podal již 25. února 2012 (*správně 25. února 2015*) Městskému státnímu zastupitelství v Praze návrh na vyjmutí tohoto majetkového práva ze zajištění. Tento návrh však byl 30. března 2015 postoupen Městskému soudu v Praze spolu s obžalobou, aniž by o něm bylo tehdy, nebo kdykoli později rozhodnuto. Je proto názoru, že uvedeným postupem došlo k porušení jeho procesních práv, neboť mu nebyla přiznána práva zúčastněné osoby, tedy konkrétně právo se k věci vyjádřit, zúčastnit se hlavního líčení, přednést závěrečnou řeč, nahlížet do spisu a činit si z něj výpisy a poznámky, nebo pořizovat kopie spisu, a nebyl mu zaslán opis obžaloby ani rozsudku.

Závěrem odvolatel navrhuje, aby Vrchní soud v Praze zrušil rozsudek v celé tímto odvoláním napadené části.

Vrchní soud v Praze z podnětu podaných odvolání podle § 254 odst. 1 tr. řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláními vytýkány, přihlížel odvolací soud jen tehdy, pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Současně byl vázán zásadou zákazu reformace in peius.

Rozsah přezkumné povinnosti odvolacího soudu je totiž omezen osobou odvolatele a tím, proti kterým oddělitelným výročkům rozsudku odvolatel odvolání podal. Jiné výroky odvolací soud zásadně nesmí přezkoumat, i když by šlo o výroky, proti nimž odvolatel mohl podat odvolání, avšak neučinil tak, pokud nejde o výjimku podle § 254 odst. 2, odst. 3 tr. řádu. Podle § 254 odst. 2 tr. řádu, mají-li vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který odvoláním napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba odvolání proti němu podat mohla. Dalším omezením přezkumné činnosti odvolacího soudu je ustanovení § 259 odst. 4 tr. řádu, podle kterého může odvolací soud změnit napadený rozsudek v neprospěch obžalovaného jen na podkladě odvolání státního zástupce, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného; ve výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení tak může učinit též na podkladě odvolání poškozeného, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení.

V posuzované věci podal odvolání obžalovaný Mgr. M. V., a to výlučně do výroku o trestu. Postavení odvolatele, tedy osoby oprávněné podat odvolání proti rozsudku, se dále domáhá JUDr. Ing. L. K., insolvenční správkyň insolvenčního dlužníka Mgr. M. V., a Ing. J. J., kteří shodně tvrdí, že jsou v tomto řízení zúčastněnou osobou ve smyslu § 42 tr. řádu.

Řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, i věcný obsah jednotlivých výroků napadeného rozsudku, proto vzhledem ke shora uvedenému odvolací soud projednával jen v mezích podaných odvolání. Z podnětu odvolání obžalovaného odvolací soud přezkoumal výrok o trestu a dále výrok o vině, na který výrok o trestu navazuje, a to z hlediska, zda v něm mají původ vady odvoláním vytýkané. Poté se zabýval otázkou, zda JUDr. Ing. L. K. a Ing. J. J. mají v tomto řízení postavení zúčastněné osoby, jak bude rozvedeno dále. Výroky o uložení ochranného léčení a o náhradě škody odvolací soud oprávněn přezkoumat nebyl, neboť proti těmto výročkům nebylo podáno odvolání, ani z nich nevychází žádný výrok odvoláním napadený.

Základem přezkumné povinnosti odvolacího soudu je zjišťování, zda v řízení předcházejícímu vynesení napadeného rozsudku byly dodrženy předpisy procesního práva, tedy zda v řízení nedošlo k vadám, jež mohly mít vliv na kvalitu skutkových zjištění, a následně i na použití předpisů hmotného práva. Pokud soud zjistí procesní vady, nehodnotí je izolovaně, ale ve vzájemných souvislostech, aby mohl učinit odpovědný závěr, zda jednotlivá vada může spolu s dalšími okolnostmi způsobit vadnost celého řízení, případně zda jde o vadu, kterou není možné napravit v řízení před soudem II. stupně. Při řešení otázky, zda při rozhodování nedošlo k porušení předpisů hmotného práva, se odvolací soud zaměří především na otázku viny, tzn. na závěry napadeného rozsudku o trestní odpovědnosti, o správném použití příslušných ustanovení trestního zákoníku při právní kvalifikaci zjištěného skutkového stavu, a v otázce trestu na výběr druhu, výše trestu a způsobu jeho výkonu. Obdobně postupuje u ochranných opatření. Současně odvolací soud zkoumá odůvodněnost rozsudku, tedy zda výroky napadeného rozsudku jsou v souladu se zjištěnými skutečnostmi, zda soudem učiněné závěry logicky navazují na tyto skutečnosti a nejsou s nimi v rozporu. Součástí přezkoumávání je i prověrka důkazů, z nichž jsou skutková zjištění vyvozována, tedy zda bylo dokazování provedeno v dostatečné míře, zda souhrn důkazů úplně a všestranně objasňuje projednávanou věc a vylučuje jinou verzi rozhodnutí než tu, k níž dospěl soud I. stupně v napadeném rozsudku. V této souvislosti rovněž přezkoumá, zda napadený rozsudek splňuje kritéria ustanovení § 120 a § 125 tr. řádu, tzn. zda výroková část rozsudku obsahuje náležitosti ustanovení § 120 tr. řádu, a zda v odůvodnění rozsudku soud vyložil, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel, jakými úvahami

se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují, jak se vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů, a jakými právními úvahami se řídil při posuzování prokázaných skutečností podle příslušných ustanovení zákona. Při odůvodnění uloženého trestu je soud I. stupně dále povinen uvést, jakými úvahami byl veden při ukládání trestu, jak posoudil povahu a závažnost trestného činu z hlediska významu konkrétního chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobu provedení činu a jeho následků, okolností, za kterých byl čin spáchán, osoby pachatele, míry jeho zavinění a jeho pohnutky, záměru nebo cíle, jakož i polehčujících a přitěžujících okolností, doby, která uplynula od spáchání trestného činu, osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele, jeho dosavadnímu způsobu života, chování pachatele po činu, zejména k jeho případné snaze nahradit škodu či jiné škodlivé následky činu. Jestliže byly do rozsudku pojaty i další výroky, je třeba rovněž je odůvodnit obdobným způsobem.

Po přezkoumání napadeného rozsudku ve shora vyznačeném rozsahu Vrchní soud v Praze zjistil, že shora uvedeným povinností Městský soud v Praze dostál ve vztahu k výroku o vině a ve značné míře i ve výroku o trestu napadeného rozsudku. Městský soud opatřil dostatečné množství důkazů vedoucích k jednoznačnému závěru o vině obžalovaného, velkou pozornost věnoval i objasnění příčin trestné činnosti a zabýval se i otázkou, k jakým účelům obžalovaný použil finanční prostředky, které odčerpал z úschovných účtů; úplné dokazování provedl i ve vztahu k výroku o trestu uloženému obžalovanému Mgr. M. V. Podrobně se zabýval psychickým stavem obžalovaného v době spáchání skutku, zejména otázkou zachování rozpoznávacích a ovládacích složek jeho jednání, když se nespokojil pouze se znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie opatřeným v přípravném řízení a znaleckým posudkem z téhož oboru předloženým obhajobou obžalovaného, ale vzhledem k jejich částečně rozporným závěrům přibral znalce k podání posudku revizního.

Dokazování v rozsahu provedeném soudem prvního stupně proto splňuje požadavek ustanovení § 2 odst. 5 tr. řádu, podle kterého orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Není účelem trestního řízení provádět všechny dostupné důkazy v rozsahu požadovaném jednotlivými stranami řízení, ale vytvořit dostatečný podklad pro spravedlivé rozhodnutí ve věci, což bylo v posuzovaném případě splněno.

Dokazování, jehož se domáhá obžalovaný, by v posuzované věci bylo již nad rámec potřeby. Rozhodný není subjektivní pohled strany trestního řízení, ale objektivní zjištění rozsahu a kvality provedených důkazů z pohledu, zda z nich bylo možné vyvodit závěry, o jejichž správnosti není pochyb. Skutečnost, že obžalovaný značnou část finančních prostředků uložených na shora označených úschovných účtech použil k hazardní hře, byla provedeným dokazováním již prokázána. Přesné vyčíslení sumy, která byla použita právě k tomuto účelu, však není v předmětném trestním řízení nutné, neboť pro naplnění pojmového znaku objektivní stránky trestného činu zpronevěry je podstatné zjištění, že pachatel použil svěřenou věc způsobem, který maří účel, základní účel svěření, tzn. nakládal s věcí tak, že trvale vyloučil dispozici s věcí v souladu s účelem svěření. Skutečnost, že v zásadním rozporu s účelem svěření použil veškeré v napadeném rozsudku označené finanční prostředky složené na úschovných účtech, byla v předchozím řízení zjištěna jednoznačně a obžalovaný ji ani nerozpорије. Použití značné části svěřených finančních prostředků ke hře na výherních automatech bylo v rozsahu dostatečném pro vypracování posudku zjištěno i jako jedno z východisek znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie; znalci byli informováni i o tom, že obžalovaný v předmětném období užíval pervitin. Odvolací soud proto hodnotí jako nadbytečný požadavek obžalovaného na svědecký

výslech S. K., P. P., R. P., M. N., B. D. a M. Š. jako svědků, a vyhledání a výslech osob zaměstnaných v hernách navštěvovaných obžalovaným v období 2009 až 2012. Stejně tak je nadbytečné zkoumat výpisy z bankovních účtů a bankovních karet vedených na jméno obžalovaného v roce 2009 až 2012, a hotovostní výběry v provozovnách heren a kasin nebo v pobočce UniCreditBank Czech republic, a. s., Flora, či obsah věrnostních karet. Všechny tyto důkazy obžalovaný navrhuje pro upřesnění okolností, za kterých se zpronevěřenými finančními prostředky nakládal a v jakých částkách. Pro spravedlivé rozhodnutí ve věci to však není nutné, neboť (jak již bylo uvedeno) z hlediska výroku o vině není rozhodné, jak pachatel s přisvojenou věcí po získání neomezené dispozice s ní dále jedná, a z obsahu znaleckých posudků z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, vypracovaných v posuzované věci je zřejmé, že znalci měli k posouzení otázky, zda se u obžalovaného jednalo o patologické hráčství, dostatečný podklad.

Soud prvního stupně rovněž zaznamenal, že obžalovaný v srpnu 2012 část zpronevěřených finančních prostředků nahradil z půjček poskytnutých mu fyzickými osobami a není důvodu nevěřit odvolateli, že se pokusil i o získání půjčky další. Konkrétní zjištění by však nevedla k jinému rozhodnutí o vině nebo trestu odvolatele. Naprosto neúčelné by bylo provádět dokazování k otázce, kdo hradil cesty obžalovaného konkretizované v jeho odvolání, neboť ani toto zjištění nemá pro rozhodnutí ve věci význam. V tzv. skutkové větě napadeného rozsudku se podává, že obžalovaný použil svěřené finanční prostředky pro svoji potřebu. Vymezení konkrétních nákladů obžalovaného, které byly uhrazeny z jiných zdrojů, není potřebné.

Odvolací soud se neztotožňuje s míněním obžalovaného, že znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie přibraní k podání znaleckých posudků orgány činnými v trestním řízení se nedostatečně zabývali osobním vyšetřením obžalovaného a opatřením podkladů pro objektivní závěry posudku z jiných zdrojů, použili zavádějící tvrzení při citaci částí trestního spisu, který měli k dispozici, a nepřípustně založili závěry svých posudků na pouhých domněnkách.

Soud hodnotí znalecký posudek volně jako každý jiný důkaz (§ 2 odst. 6 tr. řádu). Nemůže libovolně nahradit odborný závěr znalce vlastním, v dané otázce laickým míněním, ale může a je povinen prověřit znalecký posudek zejména z toho hlediska, zda znalec přihlédl ke všem skutečnostem, které mají význam pro podání posudku, nebo zda se skutková východiska znaleckého posudku opírají o skutečnosti v trestním řízení náležitě zjištěné anebo naopak o skutečnosti, které jsou pochybné, nebo dokonce odporující jiným výsledkům dokazování, a zda řešení znalce logicky vyplývá z těchto skutkových předpokladů. Pochybnost o správnosti znaleckého posudku se může opírat např. o neúplnost nebo nevěrohodnost použitého materiálu, vnitřní rozpornost posudku, nedostatky v odůvodnění, zejména když závěr nevyplývá logicky z uvedených předpokladů, popř. o skutečnost, že vyžádaný znalecký posudek je v diametrálním rozporu s posudkem, který o téže otázce byl podán v jiném řízení. Dále může jít např. o to, že znalec vyřešil jednoznačně otázku, ač úroveň rozvoje příslušného vědeckého oboru takové řešení zatím neumožňuje, nebo použil takovou metodu, která je na základě současných vědeckých poznatků odmítána, anebo se ukázalo, že znalec nemá dostatečné specializované odborné předpoklady, aby mohl svůj úkol náležitě vykonat atd. O nejasný znalecký posudek jde zejména tehdy, když jeho závěr nebo odůvodnění jsou neurčité, tedy z nich není zřejmé stanovisko znalce ke kladeným otázkám. O neúplný znalecký posudek jde zejména tehdy, když neobjasňuje všechny okolnosti, k nimž v něm mělo být podle § 107 odst. 1 věty první tr. řádu zaujato stanovisko, ale i tehdy pokud neobsahuje všechny předepsané náležitosti.

Má-li soud pochybnost o správnosti znaleckého posudku nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný, nejdříve požádá znalce o vysvětlení ve smyslu § 109 tr. řádu. K vypracování znaleckého posudku revizního přikročí tehdy, pokud ani vysvětlení znalce nevedlo k výsledku. Rozhodnout o přibrání státního orgánu, vědeckého ústavu nebo vysoké školy je možno ve výjimečných, zvláště obtížných případech, které vyžadují zvláštního vědeckého posouzení, a to zejména tehdy, jestliže si navzájem odporují dva znalecké posudky a ani vysvětlením znalců ani zhodnocením znaleckých posudků není možné dospět ke spolehlivému závěru o skutečnosti důležité pro trestní řízení.

V posuzovaném případě Městský soud v Praze po předložení znaleckého posudku zadaného obhajobou postupoval správně, pokud oba znalecké posudky z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, příp. klinická psychologie, provedl v hlavním líčení, neboť znalecký posudek předložený stranou trestního řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalců o tom, že si jsou vědomi následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku (§ 110a tr. řádu). V hlavním líčení byli vyslechnuti znalci přibraní k podání posudku v přípravném řízení, MUDr. I. Ž. a PhDr. R. P., Ph.D., a jeden ze znalců, který posudek vypracoval na žádost obhajoby obžalovaného, MUDr. Bořek Janda (druhý ze znalců přibraných obhajobou, Doc. PhDr. P. P., CSc., v mezidobí zemřel). Znalci byli vzájemně seznámeni s obsahem druhého z posudků (MUDr. Ilja Žukov byl i přítomen výpovědi MUDr. B. J. před soudem) a vzájemně se ke svým závěrům vyjádřili. Poté předsedkyně senátu opatřením z 18. února 2016 přibrala znalce z téhož oboru, PhDr. J. K., Ph.D., a MUDr. V. T. k podání revizního znaleckého posudku. (V tomto opatření důvod pro zadání revizního posudku nevysvětlila, v napadeném rozsudku je stručně uvedeno, že soud přistoupil k přibrání revizních znalců na základě skutečnosti, že měl k dispozici dva znalecké posudky.) Poté byl v hlavním líčení proveden podrobný výslech obou těchto znalců, kteří měli možnost vyjádřit se i k postupům znalců přibraných k podání znaleckých posudků v předchozích fázích řízení.

Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku (zejména str. 100 – 104), soud prvního stupně tyto znalecké posudky včetně odpovědí jejich zpracovatelů na dotazy či námítky stran prověřil zejména z hlediska úplnosti a objektivnosti podkladů znaleckého posudku, přesvědčivosti a logické odůvodněnosti jeho závěrů a jejich souladu s ostatním ve věci shromážděným důkazním materiálem. Po zhodnocení těchto důkazů podle vlastního přesvědčení – tedy podle zásady volného hodnocení důkazů – Městský soud v Praze konstatoval, že revizní znalecký posudek dospěl k obdobným závěrům jako znalecký posudek MUDr. I. Ž. a PhDr. R. P., Ph.D., tedy že rozpoznávací schopnosti obžalovaného ve vztahu k posuzované trestné činnosti byly zachovány; jeho ovládací schopnosti byly de facto zachovány rovněž, při intoxikaci pervitinem byly sníženy, nikoliv však vymizelé.

Při přezkoumání tohoto závěru odvolací soud v první řadě zjistil, že vyšetření obžalovaného znalci přibranými k podání znaleckého posudku orgány činnými v trestním řízení proběhlo vždy v dostačujícím rozsahu. Oba znalecké posudky obsahují část, v níž je vlastní vyšetření popsáno, přičemž z obsahu těchto kapitol je zřejmé, že znalci shromáždili potřebné množství dat jak ze zaměřeného interview, tak z administrovaných diagnostických metod. Z obou posudků rovněž vyplývá, že obžalovaný měl tendenci k obsáhlému líčení okolností stíhaného skutku, které však pro znalecké posouzení již nebylo validní. Námítka nedostatečné délky vyšetření je tak pouze subjektivním dojmem obžalovaného, nikoliv reálnou skutečností. V této souvislosti je možno poukázat na část revizního znaleckého posudku týkající se psychopatologického rozboru, kde znalci uvádí, že subjektivní hodnocení obžalovaného pokud jde o užívání léku Lexaurin v době výrazně předcházející posuzované trestné činnosti (tedy záležitost, která v posuzované věci nemá význam) je v rozporu s objektivním zápisem z chorobopisu z předchozí hospitalizace a postřehů tehdejšího

ošetřujícího personálu – i zde se tedy subjektivní hodnocení obžalovaného dostává do rozporu s realitou.

Oba znalecké posudky se zabývaly i předchozí zdravotnickou dokumentací obžalovaného. Zatímco MUDr. I.Ž. a PhDr. R. P., Ph.D., měli k dispozici pouze záznamy ze Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, Psychiatrická klinika VFN a 1 LF UK, PhDr. J. K., Ph.D., a MUDr. V. T. opatřili kompletní dostupnou zdravotní dokumentaci obžalovaného (z předmětného oboru). Chybí pouze vstupní vyšetření obžalovaného provedené ve Vazební věznici Praha 6 – Ruzyně, zdravotní dokumentaci z Věznice Praha 4 – Pankrác měli již znalci k dispozici kompletní. Vzhledem k tomu, že první vyšetření psychiatrem je již ze 7. listopadu 2012 je možné považovat podklady znaleckého posudku za kompletní.

Ani odvolací soud proto nemá pochybnosti o správnosti a úplnosti znaleckého posudku vypracovaného PhDr. J. K., Ph.D., a MUDr. V. T. Zpracovatelé posudku své závěry srozumitelně vysvětlili v jednotlivých kapitolách obsáhlého a pečlivě vypracovaného písemného znaleckého posudku i ve svých výpovědích v hlavním líčení; rovněž se vypořádali se zadaným úkolem vyjádřit se k závěrům předchozích znaleckých posudků. Toto zhodnocení je nejen velice přesvědčivé, ale znalci zejména dokládají důvody, pro které je jejich psychologický nálezný souladný s většinou závěrů psychologického vyšetření PhDr. R. P., Ph.D., a podrobně rozebírají, proč odmítají některé ze závěrů doc. PhDr. P. P., CSc. Na konkrétních prokázaných skutečnostech pak vysvětlují svůj závěr, že hazardní hráčství v intoxikaci pervitinem bylo zejména úlevového charakteru, nejednalo se o hráčství patologické. Jak tento znalecký posudek, tak znalec MUDr. I. Ž. ve výpovědi u hlavního líčení odmítli znalcem PhDr. P. P., CSc. stanovenou diagnózu MMSE23, přičemž MUDr. Ž. rovněž připojil stručný popis chování člověka, který incipientní demencí trpí.

Tyto závěry jsou v souladu i s dalšími ve věci provedenými důkazy. Z výpovědi všech ve věci slyšených svědků, kteří se s obžalovaným v předmětné době setkali, je jednoznačné, že obžalovaný byl orientován v čase, byl schopen racionálního jednání i přiléhavého slovního projevu, řídil auto. Jeho nejbližší spolupracovníci vesměs udávají, že někdy bylo obtížné obžalovaného kontaktovat, pokud však byl přítomen ve své kanceláři nebo zastizitelný na telefonu, prováděl odbornou kontrolu práce koncipientů, na počínající stížnosti týkající se úschov reagoval přiléhavými výmluvami či ujišťováním, že svým závazkům dostojí. V posuzovaném případě se navíc nejednalo o triviální činnost a její průběžné zakrývání vyžadovalo bystrý úsudek; po spáchání činu se obžalovaný podáním trestního oznámení na neznámého pachatele snažil zakrýt svou trestnou činnost i snahou o přenesení trestní odpovědnosti na jiného tvrzením, že prostřednictvím internetového bankovníctví zadávala pokyny k převodům finančních částek jiná osoba.

Z provedených důkazů, zejména výpovědi poškozeného Ing. O. M. a svědků P. Kouby, Ing. J. J. a Mgr. D. K. a listinných důkazů, vyplývá i zcela racionální jednání obžalovaného v období od 20. do 29. srpna 2012, kdy nejdříve z věcí ve svém majetku nebo půjček uhrazoval část vzniklé škody, později se pokoušel zašantročit zbylý majetek. Jmenovaní svědci a svědek M. B. obžalovanému v předmětné době (konec srpna roku 2012, resp. u svědka M. B. květen roku 2012) půjčili peníze k investici do obchodu s nemovitostmi – i tyto skutečnosti podporují závěr znalce PhDr. J. K., Ph.D., o nesprávnosti té části hodnocení PhDr. P. P., CSc, pokud u obžalovaného shledal intelekt snížený do té míry, že mohl zavinit špatné rozhodování.

Je třeba poukázat i na to, že obžalovaný líčí události vztahující se k užívání drog a hazardní hře s širokou variabilitou a to jak při vyšetření znalci, tak i ve svých výpovědích, případně písemných vyjádřeních v průběhu trestního řízení. Při výsledku policejním

orgánem dne 20. září 2012 obžalovaný ke své osobě uvedl: „Od roku 2004 již drogy neužívám. Nemám ani problémy se zneužíváním alkoholu, ani problémy s gamblerstvím jsem nikdy neměl. Občas zajdu do baru, občas jsme zašli s kamarádem někam, kde byly automaty, párkrát jsme spolu byli na pokeru, ale to jen párkrát. V současné době hůř spím, bolí mě hlava, jinak jiné zdravotní problémy nemám.“ Při vyšetření MUDr. I. Ž. a PhDr. R. P., Ph.D., znalcům sděluje, že není možné, aby všechny peníze, které chybí, utratil za automaty a drogy (str. 11 znaleckého posudku). V herně se cítil v pohodě, nešlo tam o hru, ale že nemusel pracovat, vyřizovat telefonické hovory. Nyní již nepociťuje touhu pokračovat v hraní, nepociťuje abstinenci příznaky (str. 17 znaleckého posudku). I objektivní vyšetření znalců konstatuje: „Bez abstinenciho syndromu“. Abstinenciho syndrom nevyplývá ani z lékařské dokumentace Věznice Praha 4 – Pankrác. Při vyšetření znalci dne 18. dubna 2013 však obžalovaný již uvádí: „Užíval jsem příležitostně drogy, Pervitin, ten jsem kouřil a šňupal a také jsem začal hrát v kasinech. Nejdříve to byl jako relax, ale pak jsem do toho nějak spadnul. V roce 2011 jsem ztratil úplně pojem o realitě, spal jsem třeba jen 2x týdně. Podporoval jsem to pervitinem, abych mohl fungovat.“ Obdobně vyznívají i doplňky jeho výpovědi z tohoto období. Je tedy zřejmé, že obžalovaný jako osoba s nadprůměrnou inteligencí, je schopen přizpůsobovat svoje líčení skutečnosti tomu, co v daném okamžiku považuje za pro sebe výhodné.

Dehonestující vyjádření obžalovaného o přístupu znalců přibraných k podání revizního znaleckého posudku k vlastnímu vyšetření odvolatele je zcela v rozporu s pečlivě vypracovaným obsahem posudku, kde (jak již bylo řečeno) jsou dílčí závěry znalců vysvětleny s doložením podkladu těchto závěrů.

Ve shodě se soudem prvního stupně proto považuje odvolací soud návrh obžalovaného na vypracování dalšího znaleckého posudku za nedůvodný. Příčetnost pachatele je obligatorní podmínkou jeho trestní odpovědnosti za spáchaný trestný čin. Zmenšená příčetnost pachatele spočívá podle § 27 tr. zákoníku v tom, že pachatel pro duševní poruchu v době spáchání činu měl podstatně sníženou schopnost rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání. Duševní poruchou se podle ustanovení § 123 tr. zákoníku rozumí mimo duševní poruchy vyplývající z duševní nemoci mimo jiné i těžká asociální porucha osobnosti. Podmínkou ovšem je, aby si pachatel nepřivodil, a to ani z nedbalosti, stav zmenšené příčetnosti vlivem návykové látky. Soud prvního stupně z provedených důkazů správně dovodil, že obžalovaný netrpí žádnou duševní poruchou, jeho rozpoznávací schopnosti ve vztahu k posuzované trestné činnosti byly zachovány, snížena byla jeho schopnost při intoxikaci pervitinem odolat hazardní hře. Z revizního znaleckého posudku považuje odvolací soud za prokázanou i lehce sníženou schopnost obžalovaného odolat užití pervitinu. Současně je však třeba konstatovat, že obžalovaný znal účinek drogy ze svého předchozího života, přesto v předmětném období nevyhledal odbornou pomoc.

Napadený rozsudek je výsledkem úplného dokazování, přičemž veškeré ve věci provedené důkazy městský soud hodnotil v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. řádu, tedy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě, ve vzájemných souvislostech i v celém souhrnu a vyvodil z nich logické a úplné skutkové závěry. V odůvodnění napadeného rozsudku pečlivě rozvedl, ze kterých skutečností ve svých skutkových zjištěních vycházel, kterými důkazy je vzal za prokázané a jakými právními úvahami se při jejich posuzování řídil.

Lze proto shrnout, že správná skutková zjištění soudu prvního stupně mají oporu v provedeném dokazování, zejména ve výpovědích poškozených a svědků pracujících ve společnosti Reality 21, s.r.o., či v advokátní kanceláři obžalovaného, listinných důkazech, včetně výpisů z účtů vedených na jméno obžalovaného, a znaleckých posudcích. Těmito

konkrétními důkazy jsou podepřena i skutková zjištění soudu prvního stupně ohledně výše způsobené a k září roku 2012 nenahrazené škody. Městský soud v Praze nepochybil při právní kvalifikaci a v souladu se zákonem skutek, jímž uznal obžalovaného vinným, kvalifikoval jako jeden pokračující zločin zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 4 písm. b), odst. 5 písm. a) tr. zákoníku. Přitom správně zaznamenal, že obžalovaný svým jednáním porušil jak povinnost danou mu zákonem (§ 56a zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění změn a doplňků), tak povinnost, kterou na sebe převzal smlouvami o úschově.

Zbývá doplnit, že suma zpronevěřených finančních prostředků je vyšší než byla vyčíslena napadeným rozsudkem, neboť do usnesení o zahájení trestního stíhání (a následně do obžaloby a napadeného rozsudku) nebyly zahrnuty případy (případně částky), kdy obžalovaný zpronevěřené finanční prostředky posléze uhradil z dalších úschov. Jak bylo v tomto řízení prokázáno (a jak konstatuje soud prvního stupně v tzv. skutkové větě výroku napadeného rozsudku), obžalovaný finanční prostředky složené na svých úschovných účtech na základě smluv o advokátní úschově označených ve výroku napadeného rozsudku použil mimo jiné i na výplatu plnění oprávněným osobám z titulu jiných smluv o advokátní úschově. Z toho vyplývá, že v zásadním rozporu s účelem svěření, kterým je výplata částek vždy v přesně označeném smluvním vztahu, byly použity finanční prostředky v širším rozsahu, neboť pokud obžalovaný po přisvojení si částky z úschovného účtu později převedl oprávněným osobám finanční prostředky pocházejících z jiných smluv o úschově, činil tak pouze v rámci náhrady již způsobené škody.

Ve výroku o vině tedy Vrchní soud v Praze pochybení, které by vedlo k vadě tohoto výroku v neprospěch obžalovaného neshledal, a dále se zabýval přezkoumáním výroku o trestu.

Při stanovení druhu trestu a jeho výměry soud přihlíží k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele, jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti nápravy; dále k jeho chování po činu, zejména k případné snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu. Přihlíží také k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí život pachatele (§ 39 odst. 1 tr. zákoníku). Povaha a závažnost trestného činu jsou určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem (§ 39 odst. 2 tr. zákoníku). Dalšími kritérii pro stanovení trestu je existence polehčujících a přitěžujících okolností, délka trestního řízení, doba uplynulá od spáchání trestného činu, či případná změna situace.

Povaha a vysoká typová závažnost zločinu zpronevěry podle § 206 odst. 1, odst. 5 tr. zákoníku je vyjádřena již stanovením trestní sazby odnětí svobody (konkrétně od pěti do deseti let). Při rozhodování o individualizaci trestu nalézací soud správně přihlédl ke způsobu provedení činu, celkové výši způsobené škody a současně vlastního prospěchu obžalovaného, délce doby, po níž v páčání trestné činnosti pokračoval, a značnému počtu poškozených, což důvodně posoudil jako přitěžující okolnosti (/§ 42 písm. k) a m) tr. řádu/. Nelze přehlédnout, že účelem svěření finančních prostředků do advokátní úschovy není pouze zajištění výplaty peněz oprávněné osobě, nýbrž především snaha o zvýšení jistoty ochrany práv a oprávněných zájmů jednotlivých smluvních stran odlišných od advokáta, přičemž právě advokát vystupuje jako osoba, která má tuto garanci poskytnout. Závažnost posuzovaného činu zvyšují i jeho následky, kdy v případě zpronevěry celé kupní ceny nemovitosti se někteří poškození dostali do zcela zoufalé životní situace. Z hlediska míry zavinění pachatele je třeba konstatovat, že obžalovaný páchal trestnou činnost v úmyslu přímém, promyšleně. Rovněž pohnutka a cíl pachatele míru společenské škodlivosti jeho

jednání zvyšují, neboť zpronevěřené finanční prostředky obžalovaný užíval mj. k hazardní hře, půjčkám, jejichž návratnost byla pochybná (viz výpověď svědkyně K. H.), a k získávání členských podílů v bytovém družstvu nebo vlastnictví nemovitosti, při nichž využíval neznalosti či nezkušenosti jedné ze smluvních stran (viz výpověď obžalovaného, výsledky finančního šetření a znalecký posudek z oboru ekonomika, odvětví účetní evidence, ekonomické rozборы, ceny a odhady). Jako polehčující okolnost je v posuzovaném případě možné hodnotit pouze to, že obžalovaný nebyl dosud soudně trestán, neboť i když obžalovaný zaslal jednotlivým poškozeným omluvný dopis, případně drobný finanční obnos na náhradu škody, na straně druhé se v době, kdy věděl, že jeho trestná činnost byla odhalena, snažil o zašantročení části svého majetku.

Za těchto okolností rozhodně nelze trest odnětí svobody v trvání osmi roků, tedy trest vyměřený jen těsně nad polovinou zákonné sazby § 206 odst. 5 tr. zákoníku, označit za trest nepřiměřeně přísný. Městský soud v Praze postupoval v souladu s ustanoveními § 38 a § 39 tr. zákoníku, přihlédl k osobě obžalovaného, skutečností polehčujícím i přitěžujícím. Vrchní soud se s hodnocením těchto skutečností, jak je nalézací soud promítl do výše trestu odnětí svobody a vysvětlil v odůvodnění napadeného rozsudku, ztotožnil. Za zcela zákonné považuje odvolací soud i rozhodnutí o způsobu výkonu trestu odnětí svobody, neboť zařazení do typu věznice, který zákon obecně předpokládá (tzn. věznice se zvýšenou ostrahou), neodpovídá předpokládanému stupni narušení obžalovaného a možnostem jeho nápravy.

Zmenšenou přičetnost nelze považovat za polehčující okolnost, neboť nemusí nutně snižovat společenskou škodlivost činu a jeho závažnost, a tím odůvodňovat mírnější trest, jako je tomu u polehčujících okolností. Trestný čin spáchaný ve stavu zmenšené přičetnosti se tím nestává vždy méně závažným nebo škodlivým. Stav zmenšené přičetnosti může na jedné straně snížit míru zavinění pachatele, na straně druhé však zvýšit nebezpečnost osoby pachatele a závažnost činu spáchaného ve stavu zmenšené přičetnosti pachatele. Zmenšená přičetnost pachatele v době spáchání trestného činu odůvodňuje zvláštní postup spočívající v tom, že soud k ní přihlédně při stanovení druhu a výměry trestu. To však automaticky neznamená uložení trestu mírnějšího, může spočívat i v uložení určitého druhu trestu, nebo o kombinaci trestu s příslušným ochranným opatřením (jako se stalo v posuzovaném případě).

Soud I. stupně uložil obžalovanému i trest zákazu činnosti podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku spočívající v zákazu výkonu funkce advokáta a v zákazu výkonu povolání spojených s hmotnou odpovědností, a to vždy na dobu deseti let. S uložením tohoto druhu trestu se odvolací soud zcela ztotožňuje. Podstatou trestu zákazu činnosti je zabránit pachateli v dalším páčání trestné činnosti spojené s činností zakazovanou. Účelem uvedeného druhu trestu je i zamezení výkonu zvláštních aktivit, k nimž se vyžaduje určitá morální a odborná způsobilost a které pachatel využil nebo zneužil ke spáchání trestného činu nebo trestným činem vyvolal vážné pochybnosti o své způsobilosti k výkonu těchto činností. Jedná se tak o dočasné vyřazení pachatele z možnosti vykonávat zaměstnání, povolání, funkci nebo činnost, k níž je zapotřebí zvláštního povolení nebo jejíž výkon upravují zvláštní předpisy. Podmínkou, aby tento druh trestu mohl být v trestním řízení uložen, je skutečnost, že posuzovaná trestná činnost má souvislost s činností tímto trestem zakazovanou. Trest zákazu činnosti nesmí být vymezen příliš široce a nesmí bezdůvodně omezovat pachatele trestné činnosti v možnosti získat zaměstnání i ve zcela jiných oborech, než v jakém se dopustil trestného činu. V takovém případě by mu znemožňoval získat řádným zaměstnáním prostředky na obživu svou a své rodiny a v konečném důsledku byl i proti zájmu poškozených osob.

V posuzovaném případě obžalovaný k páčání trestné činnosti zneužil výkon advokacie a je proto zcela namístě uložit trest zakazující jeho pokračování, aby bylo

obžalovanému zabráněno opětovné spáchání trestné činnosti shodným nebo obdobným způsobem. Rovněž určení maximální délky trestu odpovídá závažnosti spáchané trestné činnosti. Činnost, kterou obžalovaný vykonával v době spáchání činu, a bez níž by ke spáchání trestného činu, jímž byl uznán vinným, dojít nemohlo, je však zařazena do chybné kategorie. Tato činnost není funkcí (pojem funkce zpravidla zahrnuje honorovaný výkon činnosti v pracovním nebo obdobném poměru, který vzniká zejména volbou, jmenováním nebo ustanovením), nýbrž činností, jejíž výkon je upraven zvláštními předpisy (jedná se o specializovanou činnost, k jejímuž provozování je zapotřebí splnění určité kvalifikace, příp. vykonání odborné zkoušky a zápis do příslušných seznamů osob oprávněných k výkonu takové činnosti); zde konkrétně zákonem č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění změn a doplňků.

Zákaz výkonu jakéhokoliv povolání spojeného s hmotnou odpovědností však považuje Vrchní soud v Praze za příliš široký. Příliš obecně vymezený zákaz činnosti, která je rozsáhlá a svojí povahou značně rozdílná, postrádá podmínku souvislosti se spáchanou trestnou činností a bezdůvodně omezuje obžalovaného v jeho dalším pracovním uplatnění. Jak např. vyplývá z obsahu spisu, obžalovaný byl zaměstnán jako řidič, v rámci rekvalifikačního kursu získal i řidičské oprávnění skupiny C-E, přičemž takové povolání bývá spojeno s odpovědností za majetkové hodnoty.

Dalším trestem, který Městský soud v Praze obžalovanému uložil napadeným rozsudkem vedle trestu odnětí svobody, byl trest propadnutí věci. Uložení tohoto druhu trestu je však v rozporu s ustanovením § 38 odst. 3 tr. zákoníku, podle kterého soud při ukládání trestních sankcí vždy přihlíží i k právem chráněným zájmům osob poškozených trestným činem. V posuzované věci, kdy zůstává neuhrazena škoda v řádu desítek milionů Kč, převažuje zájem poškozených na uspokojení jejich nároku na náhradu škody. Přitom usnesením Městského soudu v Praze z 11. 6. 2013 sp. zn. MSPH 78 INS 29724/2012-A-26 byl zjištěn úpadek dlužníka, obžalovaného Mgr. M. V., a na jeho majetek byl prohlášen konkurs. Opatřením z téhož dne byla insolvenční správkyň určena JUDr. Ing. L. K., která se velmi zodpovědně snaží o prodej věcí z konkurzní podstaty dlužníka a o co nejširší uspokojení věřitelů obžalovaného. V současné době tedy není dána obava ze zašantročení majetku.

Vrchní soud v Praze tedy z důvodů § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. řádu výrok o trestu zrušil. Nově uložil trest odnětí svobody v nezměněné podobě, trest zákazu činnosti zúžil a nově formuloval. Výrok o propadnutí věci byl zrušen bez náhrady.

Napadeným rozsudkem byly dále „podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zabráný jiné majetkové hodnoty zajištěné dle § 79e odst. 1 tr. řádu, a to

Podle § 101 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku byla zabráná náhradní hodnota, zajištěná dle § 79f k § 79d odst. 1 tr. řádu, ve vlastnictví L. V., a to:

Ve vztahu k těmto výrokům se Vrchní soud v Praze předně musel zabývat totožností subjektu/subjektů, jehož/jejichž věci/věci se návrh státního zástupce na zabránění věci (v době podání obžaloby „jiné majetkové hodnoty“) týká. Z rozsudku Městského soudu v Praze z 18. 11. 2014 sp. zn. MSPH 178 ICM 3272/2013-43 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze z 5. 11. 2015 sp. zn. 178 I Cm 3722/2013-102, 102 VSPH 44/2015-75 a soupisu majetkové podstaty dlužníka ve věci MSPH 78 INS 29724/2012 ze 4. 1. 2016 zjistil, že po pravomocném rozhodnutí o neúčinnosti dohod z 24. 8. 2012, o převodu členských práv a povinností v Bytovém družstvu, spojených s právem nájmu bytových jednotek a o neúčinnosti kupní smlouvy z 24. 11. 2012, o převodu vlastnického práva k nebytovému prostoru, v bytovém domě Praha, kterými mělo dojít k převodu vlastnických práv dlužníka

Mgr. M. V. na jeho bratra L. V., byl družstevní podíl v Bytovém družstvu, s nímž je spojeno. Ohledně majetkového práva označeného ve výroku o zajištění jiné majetkové hodnoty bodem 2) je ve spisu na č. l. 817 založena dohoda o převodu členských práv a povinností v Bytovém družstvu spojených s právem nájmu bytu z 12. 3. 2012 uzavřená mezi M. E. a L. V. (dtto přílohový svazek č. 3, č.l. 128). Tuto dohodu vzal na vědomí zástupce Bytového družstva dne 22. 3. 2012. Podle smlouvy o zajišťovacím převodu práva uzavřené mezi L. V. a Ing. J. J. dne 29. 8. 2012 (mj. č.l. 1242 spisu) věřitel poskytne na základě smlouvy o půjčce Mgr. M. V. půjčku peněžní částky ve výši 1.567.500 Kč, a to bezhotovostním převodem ve prospěch účtu dlužníka č. ú. 1002075596/2700 vedeného u UniCredit Bank Czech Republic, a. s. Půjčka je sjednána na dobu určitou do 30. 11 2012, do které má dlužník splatit půjčku včetně 2% úroku. Členská práva a povinnosti dle smlouvy přecházejí na věřitele okamžikem doručení této dohody družstvu, což dle vyjádření Ing. J. J. bylo splněno téhož dne. Ve spisu je založena kopie příkazu k úhradě smluvené částky na předmětný účet z 29. 8. 2012 opatřená podacím razítkem banky. Podle potvrzení z 13. září 2012 předloženého Ing. J. J. (č. l. 6251, totožně č. l. 1246 a 6745) je Ing. J. J. členem Bytového družstva od 29. 8. 2012, kdy byla družstvu předložena smlouva o zajišťovacím převodu členských práv a povinností v družstvu, a je držitelem členských práv a povinností spojených s právem nájmu bytu. (Na textu smlouvy je otisk razítka Bytového družstva s nečitelným podpisem, zřejmě D. Š., předsedy družstva.) Na č. l. 1247 až 1248 spisu je v kopii předložen i evidenční list k bytu, vystavený společností FLOST, s. r. o., 13. 9. 2012. Obsahem tohoto evidenčního listu je mimo jiné údaj, že Ing. J. J. je v evidenci od 1. 9. 2012. Změna je evidována od data zpracování, tedy od 13. 9. 2012, evidenční list převzal dle podpisů téhož dne Ing. J. J. a zástupce Bytového družstva (dle parafy jde zřejmě o podpis předsedy družstva Daniela Šebesty). S těmito důkazy je v rozporu originál zprávy společnosti FLOST, s. r. o., datované 27. září 2012, adresované Policii ČR, v níž správcovská firma prohlašuje, že nositelem členských práv a povinností k předmětné bytové jednotce je ke dni podání zprávy L. V., a to od 22. března 2012, kdy vznikla dohoda o převodu členských práv a povinností mezi M. E. a L. V.. Z této zprávy však rovněž vyplývá, že správcovská společnost byla o uzavření smlouvy o zajišťovacím převodu členských práv a povinností informována. U Městského soudu v Praze je pod sp. zn. 80 Cm 305/2015 projednávána žaloba L. V. na určení, že žalobce je členem družstva a nájemcem bytu podaná proti prvnímu žalovanému Ing. J. J. a druhému žalovanému Bytové družstvo. Z příloh žaloby (informace o jednotce č. 417/15) vyplývá, že v současné době je jako člen Bytového družstva s právem nájmu bytu č. 15 veden Ing. J. J.

Na základě shora uvedených skutečností považuje soud JUDr. Ing. L. K. i Ing. J. J. za osoby oprávněné k podání odvolání (§ 246 odst. 1 písm. c) tr. řádu). Ohledně majetkového práva označeného ve výroku o zajištění jiné majetkové hodnoty bodem 1) a ohledně výroku o zabrání náhradní hodnoty se ztotožňuje s názorem insolvenční správkyň, že vzhledem k dispozičnímu právu s majetkem v konkurzní podstatě má právo k podání odvolání proti těm výrokům rozsudku, které se týkají majetku zapsaného v konkurzní podstatě. Ohledně majetkového práva označeného ve výroku o zajištění jiné majetkové hodnoty bodem 2) je třeba vycházet z formálního stavu v době rozhodnutí soudu.

Ve vztahu k jejich odvoláními napadeným výrokům se soud I. stupně dopustil závažného pochybení již v řízení, které jim předcházelo. Tomu, jehož věc nebo část majetku byla zabráná nebo podle návrhu má být zabráná (zúčastněná osoba), musí být poskytnuta možnost, aby se k věci vyjádřil; může být přítomen při hlavním líčení a veřejném zasedání, činit při nich návrhy, nahlížet do spisů (§ 65) a podávat v případech zákonem stanovených opravné prostředky; orgány činné v trestním řízení jsou povinny zúčastněnou osobu o jejích právech poučit a poskytnout jí možnost jejich uplatnění (§ 42 odst. 1, odst. 2 tr. řádu). Městský soud v Praze takto nepostupoval ani ve vztahu k L. V. (vyjma doručení napadeného rozsudku), ani k jiné osobě. Ing. J. J. zaslal k jeho žádosti opis napadeného rozsudku.

Shodné žádosti JUDr. Ing. L. K. nevyhověl a rozsudek soudu I. stupně tak byl zaslán insolvenční správce až po předložení věci vrchnímu soudu. Porušeno bylo rovněž ustanovení § 2 odst. 5 tr. řádu, neboť ve vztahu k těmto výrokům soud I. stupně neoprátil dostatečný důkazní podklad pro objasnění věci. V tomto rozsahu soud I. stupně nedodržel ani předpisy o odůvodnění rozsudku, neboť tyto výroky rozsudku neodůvodnil vůbec, a nelze tedy sledovat, jaké skutečnosti vzal za prokázané a z jakých důkazů, nelze přezkoumat způsob jejich hodnocení a vysvětlení konkrétního použití příslušných hmotněprávních předpisů. Důsledkem toho je nejasnost a tím i nepřezkoumatelnost skutkových zjištění této části rozsudku.

Pokud odvolací soud zjistí podstatnou vadu předcházejícího řízení, nehodnotí ji izolovaně, ale zároveň hodnotí, zda její existence mohla mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku. Podstatná vada řízení se nemusí konkrétně projevit, postačí možnost takového vlivu. Pokud odvolací soud zjistí neúplnost dokazování, v zásadě doplní řízení tak, že sám provede důkazy potřebné k tomu, aby mohl o odvolání rozhodnout. Pokud odvolací soud dalším dokazováním a hodnocením důkazů pouze odstraní vzniklé pochybnosti, není důvod ke zrušení vadné části rozsudku, a proto jen ve svém rozhodnutí vysvětlí, jakým postupem a způsobem tyto nedostatky odstranil. Tam, kde odvolací soud na základě jím doplněného dokazování učiní jiné skutkové závěry než soud prvního stupně, zejména když se zjištěná vada vyskytne přímo ve výroku rozsudku, vadnou část rozsudku zruší a nahradí ji vlastním rozhodnutím. Pokud by však šlo o rozsáhlé a obtížně proveditelné dokazování, které by znamenalo nahrazování činnosti soudu I. stupně, vrátí věc soudu I. stupně, aby v potřebném rozsahu doplnil dokazování sám a znovu ve věci rozhodl. Zrušení vadné části rozsudku je nutné rovněž tam, kde soud prvního stupně nesprávně použil trestního zákona, mj. nesprávně vyřešil otázku časové působnosti zákona nebo uložil ochranné opatření bez splnění zákonných podmínek.

V posuzovaném případě mají shora citované vady řízení charakter vad podstatných, které mohly mít (a i měly) vliv na správnost a zákonnost odvoláními napadených výroků rozsudku. Již jejich existence (§ 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu) je důvodem pro zrušení této části napadeného rozsudku. V této části rozsudku došlo i k porušení ustanovení trestního zákona (§ 258 odst. 1 písm. d) tr. zákoníku), neboť podle § 3 odst. 2 tr. zákoníku soud o ochranném opatření rozhodne vždy podle zákona účinného v době, kdy se o ochranném opatření rozhoduje. V posuzovaném případě však soud I. stupně použil znění trestního zákoníku účinné do 31. 5. 2015, ačkoliv znění ustanovení § 101 odst. 2 tr. zákoníku bylo od 1. 6. 2015 změněno zákonem č. 86/2015 Sb. Dalším pochybením je rozhodnutí o zajištěné náhradní hodnotě postupem podle § 101 tr. zákoníku, ačkoliv k zabrání náhradní hodnoty může dojít toliko postupem podle § 102 tr. zákoníku.

Nedostatky v objasnění věci /§ 258 odst. 1 písm. b), písm. c) tr. řádu/ Vrchní soud v Praze částečně odstranil doplněním dokazování podle § 263 odst. 6 tr. řádu, když podle § 213 odst. 1 tr. řádu k důkazu provedl rozsudky Městského soudu v Praze z 18. 11. 2014 sp. zn. MSPH 178 ICM 3272/2013-43 a Vrchního soudu v Praze z 5. 11. 2015 sp. zn. 178 I Cm 3722/2013-102, 102 VSPH 44/2015-75. Z těchto důkazů jednoznačně vyplývá, že ke dni rozhodnutí soudu I. stupně i nyní věci označené ve výroku napadeného rozsudku o zabránění jiné majetkové hodnoty bodem 1) (majetková práva) a věc (nemovitost), jež byla zabráněna jako náhradní hodnota, náleží pachateli.

Podle zápisu z řádné členské schůze Bytového družstva Zenklova 86 konané 9. června 2011 členská schůze přijala usnesení k uvedeným bytům a nebytovým prostorům v domě č. p. 460. Byt č. 21 (nově byt č. 17) osoba evidovaná jako nájemce Anna Husová byt dlouhodobě neobývá a nelze na ni získat kontakt, nejlepší nabídku s cenou budoucího

mimořádného členského vkladu předložil L. V.. Podle listinných důkazů založených na č. I. 811 až 816 byla mezi Bytovým družstvem a L. V. uzavřena smlouva o budoucím závazku přijetí za člena družstva a přidělení bytu datovaná 30. června 2011. Družstvo touto smlouvou prohlašuje, že se má stát výlučným vlastníkem domu stojícím na pozemku, vše na příslušném listu vlastnictví vedenému Katastrálního úřadu pro hl. m. Praha, Katastrální pracoviště Praha, kat. úz. Libeň, obec Praha, ve kterém je situován obytný prostor označený jako byt (nově byt 17) o výměře 40 m², situovaný ve nadzemním podlaží. Družstvo se touto smlouvou zavazuje, že po splnění konkrétních podmínek rozhodne o přijetí L. V. za řádného člena družstva a o přidělení shora specifikovaného bytu, přičemž základní členský vklad ve výši 5.000 Kč, zápisné ve výši 5.000 Kč a mimořádný členský vklad ve výši 605.000 Kč bude uhrazen L. V. družstvu před jeho přijetím za řádného člena družstva. Téhož dne L. V. podle listiny založené na č. I. 810 podal přihlášku za člena družstva, v níž prohlašuje, že k tomuto dni uhradil do advokátní úschovy Mgr. M. V. základní členský vklad a zápisné. Na č. I. 824 až 825 je založena kopie dohody datované 22. srpna 2011, o opuštění bytu, uzavřené mezi L. V. aj. Hu., jejímž předmětem je ujednání o opuštění bytu o výměře 40 m², situovaný ve nadzemním podlaží domu v katastrálním území Libeň za odstupné v částce 50.000 Kč. Na tuto dohodu navazuje předávací protokol z 12. září 2011 založený na č. I. 826 a 827 a potvrzení o vzetí za člena družstva z 15. listopadu 2011 na č. I. 828. Po novém zaměření bytu a jeho přechíslování bylo číslo bytu změněno na 17 a jeho výměra na 41,15 m². Po převedení členských práv a povinností na obžalovaného Bytové družstvo jako vlastníka shora označeného domu uzavírá 31. října 2011 nájemní smlouvu týkající se předmětného bytu s Mgr. M. V.. Obdobným způsobem došlo k převodu členského podílu v Bytovém družstvu s právem nájmu bytu dohodou o převodu členských práv a povinností v bytovém družstvu z 31. 10. 2011 (č.l. 93 přílohy č. 3). Z výpovědi obžalovaného, výpovědi svědka P. V. a listinných důkazů (zčásti i z výpisů z účtu úschov) vyplývá důvodné podezření, že tato majetková práva obžalovaného byla nabyta za výnos z trestné činnosti.

Soud může uložit trest propadnutí věci, kterou pachatel, byť jen zčásti, nabyt za věc získanou trestným činem, pokud hodnota uvedené věci v odstavci 1 není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná. Podle § 101 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku ve znění zákona č. 55/2017, který nabyt účinnosti 17. 3. 2017, soud může uložit zabránění věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin anebo která byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin, pokud hodnota věci, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za něj, není ve vztahu k hodnotě nabyté věci zanedbatelná, a pokud taková věc náleží pachateli, který byl odsouzen za trestný čin, ze kterého věc pochází. Podmínkami pro uložení uvedeného ochranného opatření pachateli tedy je, že pachatel je uznán vinným za stanovený úmyslný trestný čin generující zisk, a současně jsou dány další skutečnosti, na jejichž základě má soud za to, že majetek má původ v trestné činnosti (zejména nepoměr mezi zákonnými příjmy a celkovým majetkem pachatele v rozhodném období, včetně majetku, který pachatel v rozhodném období převedl na jiné osoby nebo uskupení, předchozí odsouzení pachatele za trestný čin generující zisky, styky s kriminálními osobami, účast v organizované skupině zaměřené na zisk, převody peněžních prostředků zásadně v hotovosti).

Jak vyplývá z uznávané judikatury (rozhodnutí Nejvyššího soudu z 8. března 1960 sp. zn. 1 Tz 53/59, shodně rozhodnutí Nejvyššího soudu z 26. 10. 1990) je třeba obecný zájem společnosti na propadnutí či zabránění věci posuzovat nejen z hlediska původu věci, ale i z hledisek dalších. Slovo „může“ je nutno vykládat tak, že soud nevysloví zabránění tehdy, pokud tomu brání jiné zvláštní okolnosti, například zájem poškozených, aby jejich nárok vzešlý z trestného činu byl uspokojen z věci, kterou pachatel získal trestným činem, nebo která byla nabyta za tuto věc.

V posuzované věci škoda vznikla poškozeným tím, že obžalovanému svěřili finanční prostředky, které obžalovaný použil v zásadním rozporu s účelem svěřeni. Vzhledem k tomu, že obžalovaný smísl finanční prostředky vlastní i částky složené jednotlivými schovateli na jednom účtu a částky vynaložené na nabytí věcí částečně vyplácel v hotovosti, ani v případě prokázání nabytí věci či věcí za výnos z trestné činnosti obžalovaného by nebylo možné zjistit, na úkor kterého z věřitelů Mgr. M. V. byla věc nabyta. Jelikož obžalovaný je v insolvenčním řízení a je nepravděpodobné, že by se poškozeným podařilo uspokojit své pohledávky z jiného majetku pachatele, zabráním věci by byla poškozeným odňata možnost hojit se alespoň částečně na majetku obžalovaného zajištěném v přípravném řízení podle § 79e tr. řádu ve znění účinném do 17. 3. 2017. Vzhledem k tomu, že v současné době probíhá insolvenční řízení, je proto v zájmu poškozených zrušení zajištění postupem podle 79f odst. 1 tr. řádu ve znění zák. č. 55/2017 Sb. K takovému rozhodnutí je oprávněn předseda senátu, proto byla tato část výroku o zabrání jiné majetkové hodnoty a výrok o zabrání náhradní hodnoty zrušeny bez náhrady.

Ve vztahu k části výroku o zabrání majetkové hodnoty označené bodem 2) však již je rozsah nutného doplnění natolik obsáhlý, že odvolací soud by de facto nahrazoval činnost soudu I. stupně, neboť Městský soud v Praze se v tomto směru nezaobíral rozhodnými skutečnostmi ani námitkami vznesenými v průběhu řízení před soudem I. stupně a v napadeném rozsudku svůj postup vedoucí k závěru o nutnosti zabrání označeného majetkového práva vůbec neodůvodnil. V tomto rozsahu tedy nutnost došetření věci přesahuje již rámec odvolacího řízení, neboť odvolací soud by tak prováděl činnost, která je výsostným oprávněním nalézacího soudu.

Vrchní soud v Praze proto podle § 259 odst. 1 tr. řádu věc v části výroku o zabrání majetkové hodnoty označené v napadeném rozsudku bodem 2) vrátil Městskému soudu v Praze, aby návrh státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze na zabrání jiné majetkové hodnoty projednal ve veřejném zasedání.

Soud prvního stupně měl zaznamenat předmětnou smlouvu o zajišťovacím převodu práva a zkoumat, zda došlo ke změně poměrů z titulu zajišťovacího převodu práva na věřitele. Podle § 553 zák. č. 40/1964 Sb., ve znění účinném v době uzavření smlouvy, splnění závazku mohlo být zajištěno převodem práva dlužníka ve prospěch věřitele (zajišťovací převod práva). Smlouva musela mít písemnou formu. Z obsahu smlouvy muselo být zřejmé, že jde právě o zajišťovací, nikoliv běžný převod práva. Zajišťovací převod práva podle § 553 cit. zák. byl možný jen mezi věřitelem a dlužníkem. Pokud byl závazek zajištěn převodem práva náležejícího třetí osobě, jednalo se o nepojmenovanou smlouvu, jež se řídila právní úpravou zajišťovacího převodu práva mezi věřitelem a dlužníkem jako právní úpravou nejpodobnější. (Nyní je zajišťovací převod práva upraven ustanoveními §§ 2040-2044 zák. č. 89/2012 Sb.) Poté měl této osobě dát možnost vyjádřit se k věci v hlavním líčení a provést její výslech (pokud by oprávněně neodepřela výpověď).

Touto otázkou se tedy bude muset soud zabývat v novém řízení – k tomu je však třeba poukázat na občanskoprávní judikaturu, konkrétně rozhodnutí Nejvyššího soudu z 31.března 2011 sp. zn. 33 Cdo 344/2011 a na to, že na jejím základu se L. V. domáhá určení neplatnosti smlouvy.

Poté a to především, neboť zabrání věci přichází v úvahu i tam, kde osoba, na kterou pachatel takovou věc převedl nebo která ji jinak nabyla, není známa, musí soud konkretizovat a vysvětlit svůj závěr, že jde o věc, která byla získána trestným činem nebo jako odměna za trestný čin anebo která byla, byť jen zčásti, nabyta za věc získanou trestným činem nebo za věc tvořící odměnu za trestný čin a uvést skutečnosti, z nichž jej vyvodil.

Pokud podkladem jeho hodnotícího postupu nebyla mj. i výpověď svědka P. V., odvolací soud na ni výslovně odkazuje. Z této výpovědi vyplývá nejen to, že se svědek v konkrétním případě stal členem družstva s tím, že na složení zápisného, základního členského vkladu a části dalšího členského vkladu budou použity finanční prostředky poskytnuté obžalovaným, ale že stejným způsobem obžalovaný postupoval i u svých rodičů, bratra a tehdejší přítelkyně (zde se nabízí možná souvislost s vyjádřením M. K., že pokud bude předvolána k výpovědi týkající se „nabytí“ družstevního bytu v ulici Poznaňská, odmítne výpověď). Je třeba zaznamenat i to, že prohlášení o pravosti podpisů na dohodě o převodu členských práv a povinností v Bytovém družstvu spojených s právem nájmu bytu č. 15 z 12. 3. 2012 uzavřené mezi M. E. a L. V. a s ní související dohodě o finančním vyrovnání provedl dle připojeného razítka a podpisu obžalovaný.

P o u č e n í :

I. Proti tomuto rozhodnutí **není** řádný opravný prostředek přípustný.

II. Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **dovolání**. Nejvyšší státní zástupce je může **podat** pro nesprávnost kteréhokoli výroku, a to ve prospěch i neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost toho výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat **pouze prostřednictvím obhájce**, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl **v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí**, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f tr.ř.

V Praze 20. září 2017

JUDr. Hana Navrátilová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jarmila Ježková